

จรรยาบรรณและบทบาทนักบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชี
ในเขตกรุงเทพมหานคร

The Impact of Accountants' Ethics and Roles on Accounting Performance in
Bangkok

จิระวุธ ไวยากรณ

สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Jirawut Wiyakorn

Email: 6614154069@rumail.ru.ac.th

Faculty Of Business Administration Program in Accounting,

Ramkhamhaeng University

Corresponding Author

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจรรยาบรรณและบทบาทวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จรรยาบรรณและบทบาทนักบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ความโปร่งใส และความรู้ ความสามารถและความเอาใจใส่ทางวิชาชีพ และรักษามาตรฐานในการปฏิบัติส่งผลต่อประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ ขณะที่พฤติกรรมทางวิชาชีพส่งผลต่อประสิทธิภาพเชิงผลการทำงาน

คำสำคัญ: จรรยาบรรณ, บทบาทนักบัญชี, ประสิทธิภาพการทำงาน

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the accounting performance efficiency in Bangkok classified by personal factors, and (2) to examine the ethical principles and professional roles of accountants that influence accounting performance efficiency in Bangkok. The results revealed that personal factors, including educational level, job position, work experience, and monthly income, had statistically significant effects on accounting performance efficiency at the 0.05 level. Regarding ethics and professional roles, factors such as fairness and independence, transparency, professional knowledge and competence, professional diligence, and maintaining professional standards were found to influence process-based performance efficiency. Meanwhile, professional behavior was found to affect outcome-based performance efficiency.

บทนำ

พ.ศ.2566 ได้เกิดกรณีที่ดีเอสไอรับเป็นกรณีพิเศษหลังพบว่า บริษัท สตาร์ค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีพฤติการณ์การตกแต่งบัญชีและใช้เงินอันเป็นเท็จในลักษณะที่มุ่งหวังหลอกลวงนักลงทุนผ่านการออกหุ้นสามัญและเสนอขาย มีผู้เสียหาย 4,704 ราย และมีมูลค่าความเสียหายสูงกว่า 14,778 ล้านบาท คณะทำงานแผนประทุษกรรมมีการนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจหนึ่งนั่นคือการดำเนินคดีกับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (ไทยพีบีเอส, 2567) จากข่าวจะเห็นได้ว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทาง สร้างกรอบในการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเพื่อป้องกันการบิดเบือนข้อมูลหรือการปฏิบัติงานที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาลของจรรยาบรรณ หากมีการละเลย หรือละทิ้งจรรยาบรรณวิชาชีพอาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งในระดับองค์กรและระดับประเทศ ทำให้รายงานทางการเงินขาดความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้งบการเงิน การตัดสินใจที่ผิดพลาดของผู้บริหาร ท้ายที่สุดอาจจะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม

การศึกษาของผู้วิจัยในหัวข้อ “จรรยาบรรณและบทบาทของนักบัญชีมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร” จึงมีความน่าสนใจในหลายแง่มุม โดยเฉพาะการทำความเข้าใจและยึดโยงระหว่างจรรยาบรรณ บทบาทนักบัญชี และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อาจจะนำไปสู่การเสนอแนะ หรือช่วยยกระดับมาตรฐานการทำงานของวิชาชีพ

บัญชี เพิ่มความเชื่อมั่น สนับสนุนความโปร่งใส ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศอย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจรรยาบรรณและบทบาทวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยทางด้านจรรยาบรรณและบทบาทวิชาชีพบัญชีใดบ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน น่าจะมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 จรรยาบรรณและบทบาทนักบัญชี น่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560) มาตรา 47 กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้นเป็นภาษาไทย โดยตามประกาศข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) คณะอนุกรรมการกำหนดจรรยาบรรณสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ประกาศข้อบังคับจรรยาบรรณฉบับแรกในปี พ.ศ.2553 (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560) และในปี พ.ศ.2561 สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพว่าด้วยจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2561 (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2561) เพื่อบังคับใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพ และประกาศใช้จรรยาบรรณฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2566 ซึ่งบังคับใช้ 15 ธันวาคม 2567 ตามประมวลจรรยาบรรณมีหลักการพื้นฐานดังนี้ (International Ethics Standards Board for Accountants, 2023)

1. ความซื่อสัตย์สุจริต เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อกันอย่างยุติธรรม ความจริงใจ และมีลักษณะนิสัยที่เข้มแข็งในการกระทำอย่างเหมาะสม แม้เผชิญแรงกดดันให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่น หรือเมื่อมีการกระทำเช่นนั้น อาจมีแนวโน้มให้เกิดผลที่ตามมาต่อบุคคลหรือองค์กรในทางลบ

2. ความเที่ยงธรรม กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพ โดยปราศจากการรอมชอมจาก อคติ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรืออิทธิพลอันเกินควรของบุคคล องค์กร เทคโนโลยี หรือปัจจัยอื่น

3. ความรู้ ความสามารถ และความเอาใจใส่ทางวิชาชีพ (การรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน) ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้อง มีและรักษาไว้ซึ่งความรู้ และทักษะทางวิชาชีพ

4. การรักษาความลับ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องให้ความสำคัญกับความลับ ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลด้วยพลั้งเพลอ รักษาความลับของข้อมูลภายในสำนักงานหรือองค์กร ไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ ไม่ใช่ข้อมูลที่เป็นความลับเพื่อประโยชน์ส่วนตน

5. พฤติกรรมทางวิชาชีพ ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประพฤติตนในลักษณะที่สอดคล้องกับความรับผิดชอบทางวิชาชีพ

6. ความโปร่งใส แสดงภาพลักษณ์ให้เห็นถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ และมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนด และไม่ปกปิดข้อเท็จจริง หรือบิดเบือนความเป็นจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งสามารถตรวจสอบได้ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2567)

บุญยงษ์ ภูระหงษ์ (2564) ได้กล่าวว่า บทบาทของนักบัญชีเพื่อการจัดการประกอบด้วย บทบาทในการวางแผน บทบาทในการควบคุมและประเมินผลการดำเนินงาน และบทบาทในการตัดสินใจ การที่นักบัญชีเข้าไปมีบทบาทไม่เพียงแต่ทำหน้าที่รวบรวมผลการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประมวลผลออกมาในรูปแบบรายงานทางการเงิน แต่เป็นหน้าที่ของนักบัญชีที่จะต้องทำให้รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ

Petersen, Plowman (1949) กล่าวถึงองค์ประกอบของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไว้ 4 ข้อดังนี้ (1) คุณภาพของงาน จะต้องมีความสูง ตอบสนองความต้องการได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า (2) ปริมาณงาน งานที่เกิดขึ้นต้องเป็นไปตามคาดหวังของหน่วยงาน มีขอบเขตการทำงานที่ชัดเจน (3) เวลา คือเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานต้องอยู่ในหลักของความถูกต้อง และมีการพัฒนางานให้มีความทันสมัย (4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ต้องเหมาะสมกับงานและจะต้องลดต้นทุนให้น้อยที่สุด

Millett (1954) กล่าวถึงประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มวลมนุษยและได้รับผลกำไรจากการปฏิบัตินั้น

สิริพร กรรณศร และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล (2564) ได้ศึกษาเรื่องคุณค่าทางวิชาชีพและจรรยาบรรณที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในเขตภาคกลาง พบว่าจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการรักษาความลับ และด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก 4 ด้านซึ่งคุณค่าทางวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในเขตภาคกลางในด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.ตัวแปรอิสระ

- ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน รายได้ต่อเดือน

- จรรยาบรรณวิชาชีพ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ความซื่อสัตย์ต่อองค์กร ความเที่ยงธรรม และความเป็นอิสระ ความรู้ ความสามารถ และความเอาใจใส่ทางวิชาชีพ และรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน การรักษาความลับ พฤติกรรมทางวิชาชีพ

- บทบาทนักบัญชี ประกอบด้วย การวางแผน การสั่งการ การควบคุม การตัดสินใจ

2.ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยประสิทธิภาพการทำงานเชิงกระบวนการ และประสิทธิภาพการทำงานเชิงผลการทำงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental research design) ซึ่งมีการแสวงหาคำตอบและการเก็บข้อมูลจากสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่แล้วตามธรรมชาติ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างขึ้นใหม่ เป็นการรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัตตัดขวาง (Cross sectional studies) คือเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาได้เวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษางานวิจัยตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 หมายความว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับตัวแปร และวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ประกอบอาชีพด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

ตัวแปร หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบรัคได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.935 แสดงว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่นที่ระดับสูงสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 45,861 คน (กระทรวงพาณิชย์, 2568) และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต 788 คน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2568) กำหนดความเชื่อมั่นในระดับที่ร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนทั้งหมดร้อยละ 5 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากรด้วยวิธีของ Taro Yamane (Yamane, 1967) ได้จำนวน 397 เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้สำรองกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มอีก 3 ตัวอย่าง รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 400 ตัวอย่าง ทั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองกลุ่มตัวอย่างโดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องประกอบอาชีพด้านบัญชีและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครโดยการแจกแบบสอบถามช่องทางออนไลน์เป็นหลัก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้กับตัวแปรที่มีการวัดระดับเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ต่อเดือน

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กับตัวแปรที่มีการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ จรรยาบรรณ บทบาทนักบัญชี และประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชี

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 ประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยบุคคล ประกอบด้วย เพศ ซึ่งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบ T-Test

2.2 ประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ต่อเดือนซึ่งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธี LSD

2.3 เพื่อศึกษาจรรยาบรรณและบทบาทนักบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้เทคนิค Factor Analysis ผลที่ได้จากการวิเคราะห์คือ จรรยาบรรณวิชาชีพจัดโครงสร้างของกลุ่มตัวแปรได้ 7 องค์ประกอบ บทบาทนักบัญชีจัดโครงสร้างได้ 4 องค์ประกอบ และประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครสามารถจัดองค์ประกอบโครงสร้างได้ 2 องค์ประกอบ

สรุปผลการวิจัย

ผู้ประกอบอาชีพด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มี 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25 ช่วงอายุส่วนใหญ่คือ 27 ปี – 42 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 มีตำแหน่งงานพนักงานบัญชีทั่วไปจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 มีประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่ 3 ปี – 5 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 และส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่อเดือน 25,001 บาท – 35,000 บาท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงกระบวนการ

ตัวแบบ	B	Std. Error	Beta	t	Sig	F	Sig
ค่าคงที่	1.493	0.240		6.231	<0.001*	20.117	<0.001*
ด้านความซื่อสัตย์ สุจริตต่อวิชาชีพ	-0.027	0.490	-0.030	-0.554	0.580		
ด้านความซื่อสัตย์ สุจริตต่อองค์กร	-0.024	0.310	-0.052	-0.757	0.449		
ด้านความเที่ยง ธรรมและความเป็น อิสระ	0.225	0.049	0.281	4.626	<0.001*		

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงกระบวนการ (ต่อ)

ตัวแบบ	B	Std. Error	Beta	t	Sig	F	Sig
ด้านความรู้							
ความสามารถและ							
ความเอาใจใส่ทาง							
วิชาชีพ และรักษา	0.112	0.520	0.143	2.336	0.020*		
มาตรฐานในการ							
ปฏิบัติงาน							
ด้านการรักษา							
ความลับ	-0.009	0.062	-0.066	-0.152	0.879		
ด้านพฤติกรรมทาง							
วิชาชีพ	0.060	0.065	0.066	0.923	0.357		
ด้านความโปร่งใส	0.148	0.059	0.164	2.506	0.013*		
ด้านการวางแผน	0.020	0.039	0.033	0.514	0.608		
ด้านการสั่งการ	0.044	0.043	0.062	1.022	0.307		
ด้านการควบคุม	0.056	0.044	0.085	1.271	0.205		
ด้านการตัดสินใจ	0.057	0.038	0.095	1.488	0.137		

R = 0.603 R² = 0.363 Adjusted R² = 0.345 SEE = 0.423 *Sig <0.005

ผลการวิเคราะห์ พบว่ามีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครในด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงกระบวนการเรียงลำดับค่าจากด้านที่มีผลสูงสุดคือ ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ (Sig = <0.001*, B = 0.225) ด้านความโปร่งใส (Sig = 0.013*, B = 0.148) และด้านความรู้ความสามารถและความเอาใจใส่ทางวิชาชีพ และรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Sig = 0.020*, B = 0.122) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.603 สามารถอธิบายแปรปรวนได้ร้อยละ 36.30 มีค่าความคาดเคลื่อนของการพยากรณ์ที่ ± 0.24 สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

Y (ประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงกระบวนการ) = 1.493 + 0.225 (ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ) + 0.148 (ด้านความโปร่งใส) + 0.122 (ด้านความรู้ความสามารถและความเอาใจใส่ทางวิชาชีพ และรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงผลการทำงาน

ตัวแบบ	B	Std. Error	Beta	t	Sig	F	Sig
ค่าคงที่	0.952	0.430		2.215	0.027*	8.897	<0.001*
ด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพ	0.108	0.089	0.073	1.214	0.226		
ด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อองค์กร	-0.006	0.056	-0.008	-0.108	0.914		
ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	-0.005	0.087	-0.004	-0.062	0.950		
ด้านความรู้ความสามารถและความเอาใจใส่ทางวิชาชีพ และรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน	0.030	0.094	0.022	0.317	0.751		
ด้านการรักษาความลับ	0.086	0.112	0.060	0.771	0.441		
ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ	0.254	0.116	0.175	2.186	0.029*		
ด้านความโปร่งใส	0.182	0.106	0.125	1.712	0.088		
ด้านการวางแผน	-0.072	0.071	-0.073	-1.013	0.312		
ด้านการสั่งการ	0.146	0.078	0.128	1.888	0.060		
ด้านการควบคุม	-0.009	0.078	-0.009	-0.177	0.907		
ด้านการตัดสินใจ	0.056	0.069	0.058	0.818	0.414		

R = 0.449 R² = 0.201 Adjusted R² = 0.179 SEE = 0.760 *Sig <0.005

ผลการวิเคราะห์ พบว่ามีตัวแปรอิสระสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครในด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงผลการทำงานคือ ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ($\text{Sig} = <0.029^*$, $B = 0.254$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.449 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 20.01 ค่าความคาดเคลื่อนของการพยากรณ์ที่ ± 0.4

Y (ประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงผลการทำงาน) = $0.952 + 0.254$ (ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาจรรยาบรรณและบทบาทนักบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 ผู้ที่ประกอบอาชีพด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครในภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปรัชญา ผิวอ่อน และ ดิษยาภา เนียนถนอม (2562) ได้ศึกษาแนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในจังหวัดระยอง พบว่านักบัญชีที่มีอายุแตกต่างกันให้ความสำคัญต่อแนวปฏิบัติตามจรรยาบรรณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่แตกต่างกัน

1.2 ผู้ที่ประกอบอาชีพด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครในภาพรวมแตกต่างกันซึ่ง สอดคล้องกับ พรวิทย์ ธรรมวงศา, เดวิด สมัญญษรณ, อารมณ เพ็ชรมณี, และคณะ (2568) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมในภาคใต้ประเทศไทย พบกว่าระดับการศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเมื่อเทียบกับพนักงานที่มีระดับวุฒิภาวะและประสบการณ์ที่สูงกว่า ระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีส่งผลให้พนักงานต้องแบกรับภาระงานจำนวนมาก

1.3 ผู้ที่ประกอบอาชีพด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครในภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ นันทน์ภัส เสนีย์สิงหนาท, พิชัย ลัทธศักดิ์ศิริ, ชนินทร์ วิษุลิตา และคณะ (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการทำงานกับประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของพนักงาน

บริษัท สหพัฒนพิบูล จำกัด (มหาชน) พบว่าองค์ความรู้ใหม่ว่าประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันมีประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของบริษัท สหพัฒนพิบูล จำกัด (มหาชน) แตกต่าง

1.4 ผู้ที่ประกอบอาชีพด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครในภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ อังคณา ธนานุพันธ์, พงศ์พันธ์ ศรีเมือง, และ โสภณ สระทองมา (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรณีศึกษาของบริษัทธุรกิจให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แห่งหนึ่ง พบว่า รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยกลุ่มบุคลากรที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มพนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณและบทบาทนักบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องด้วยตัวแปรด้านประสิทธิภาพเชิงกระบวนการการทำงาน และด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงผลการทำงานไม่สามารถรวมองค์ประกอบได้ผู้วิจัยจึงอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านประสิทธิภาพเชิงกระบวนการการทำงาน

2.1.1 ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรพงศ์ น้อยจินดา และ ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล (2567) ได้ศึกษาศักยภาพทางการบัญชีและจรรยาบรรณในวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพปฏิบัติการของข้าราชการกองทัพบก พบว่าความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลา และผลลัพธ์ของข้าราชการกองทัพบก

2.1.2 ความโปร่งใส มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลกฤต โสลาพากุล (2564) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของธุรกิจ ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณ และสมรรถนะของผู้จัดทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความโปร่งใสส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1.3 ความรู้ ความสามารถและความเอาใจใส่ทางวิชาชีพ และรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครด้านประสิทธิภาพการ

ทำงานเชิงกระบวนการซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2560) ที่กล่าวถึงหลักการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 49/2560

2.2 ด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงผลการทำงาน

2.2.1 พฤติกรรมทางวิชาชีพ มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านบัญชีในเขต กรุงเทพมหานครด้านประสิทธิภาพการทำงานเชิงผลการซึ่งสอดคล้องกับสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2561) ที่กล่าวหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณของวิชาชีพบัญชี

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่าวิชาชีพบัญชีแตกต่างจากวิชาชีพอื่นอย่างเห็นได้ชัด เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีคือการยอมรับถึงการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2567) ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องยึดมั่นในหลักทางจริยธรรม เพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพด้านบัญชีได้ปฏิบัติงานด้านบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำเสนอผลงานที่มีคุณภาพปราศจากข้อขัดแย้งทางจรรยาบรรณ

ผู้ประกอบอาชีพด้านบัญชีควรยึดถือข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดเพราะจะทำให้วิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพที่มีความน่าเชื่อถือต่อองค์กรและในระดับสังคมหรือสากล นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เข้าใจถึงมาตรฐานการบัญชีและหลักจรรยาบรรณที่มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพบัญชี เช่นสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ควรมีระบบติดตามและประเมินพฤติกรรมทางจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพด้านบัญชีอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่กำกับดูแลกับมหาวิทยาลัย องค์กรภาครัฐ และเอกชนในการจัดการอบรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณเพื่อเน้นย้ำว่าจรรยาบรรณเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพด้านบัญชีต้องยึดถือปฏิบัติ พร้อมทั้งสร้างกลไกเชิงป้องกันมากกว่าการลงโทษ เช่นการให้คำปรึกษาด้านจรรยาบรรณ หรือการเผยแพร่ตัวอย่างที่ดีเพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมจรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (20 พฤษภาคม 2568). เข้าถึงได้จาก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า: https://opendata.dbd.go.th/dataset/dataset_32_01

ไทยพีบีเอส. (3 ธันวาคม 2567). เข้าถึงได้จาก Thai PBS: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/346891>

นันทน์ธณัส เสนีย์สิงหนาท, พิชัย ลัทธศักดิ์ศิริ, ชรินทร์ วิชุลลตา, พิชัย ทรัพย์เกิด, และ วินัย เกษมวุฒิชัย. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการทำงานกับประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของพนักงาน บริษัท สหพัฒน์พิบูลย์ จำกัด (มหาชน). วารสารรัชต์ภาคย์, 15(13), 289-292. เข้าถึงได้จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/253502>

ปัทมญา ผิวอ่อน, และ ดิษยาภา เนียนถนอม. (2562). แนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในจังหวัดระยอง. Journal of Industrial Business Administration (1(1)), 83-96. เข้าถึงได้จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/iba/article/view/197557>

บุญยงษ์ ภูระหงษ์. (2564). บทบาทนักบัญชีของสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กร. สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 27(2), 44-65. เข้าถึงได้จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/view/252403>

พรวิดี ธรรมวงศา, เดวิด สมัญญาภรณ์, อารมณ เพ็ชรมณี, และ ฐานิสรา เพ็ชรรัตน์. (2568). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมในภาคใต้ ประเทศไทย. วารสาร มจร.ทริภูมัยปริทรรศน์, 9(1), 31-42. เข้าถึงได้จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMHR/article/view/a-a03>

พัชรพงศ์ น้อยจินดา, และ ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล. (2567). ศักยภาพทางการบัญชีและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกองทัพบก. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 7(2), 123-140. เข้าถึงได้จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/polssru/article/view/273498>

ศศิพร ชาญศิลป์. (2564). อิทธิพลจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบและ
ความเป็นมืออาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพ รายงานการสอบบัญชีในมุมมองของผู้ให้บริการสอบ
บัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม. เรียกใช้เมื่อ 19
ตุลาคม 2568

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (11 ตุลาคม 2561). เรียกใช้เมื่อ 21 กันยายน 2568 จาก
สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์:

<https://www.tfac.or.th/upload/9414/5HnUcQr4Rn.PDF>

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (19 ตุลาคม 2560). สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูป
ถัมภ์. เข้าถึงได้จาก <https://www.tfac.or.th>:

<https://www.tfac.or.th/upload/9414/BQnA6YI6XE.pdf>

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (30 ตุลาคม 2560). เรียกใช้เมื่อ 21 กันยายน 2568 จาก
สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์:

<https://www.tfac.or.th/upload/9414/ljLe7vhykh.pdf>

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (9 ธันวาคม 2567). สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรม
ราชูปถัมภ์. เรียกใช้เมื่อ 21 กันยายน 2568 จาก สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์:
[https://acpro-std.tfac.or.th/standard/117/%E0%B8%9B%E0%B8%B5-2567-
%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89-15-%E0%B8%98.%E0%B8%84.-2567-
%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8](https://acpro-std.tfac.or.th/standard/117/%E0%B8%9B%E0%B8%B5-2567-%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89-15-%E0%B8%98.%E0%B8%84.-2567-%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8)

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (14 กันยายน 2568). เข้าถึงได้จาก สภาวิชาชีพบัญชีใน
พระบรมราชูปถัมภ์ : [https://eservice.tfac.or.th/fap_registration/cpa-contact-
list?PageNo=3&condition=1&district=0&province=0&geography=0](https://eservice.tfac.or.th/fap_registration/cpa-contact-list?PageNo=3&condition=1&district=0&province=0&geography=0)

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (27 พฤศจิกายน 2561). ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่า
ด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561. ราชกิจจานุเบกษา.

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (20 ตุลาคม 2560). เข้าถึงได้จาก

[https://www.tfac.or.th/Article/Detail/67350:](https://www.tfac.or.th/Article/Detail/67350)

<https://www.tfac.or.th/upload/9414/OzmzikNLfQ.pdf>

อังคณา ธนานุภาพพันธุ์ , พงศ์พันธ์ ศรีเมือง, และ โสภณ สระทองมา. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรณีศึกษาของบริษัทธุรกิจให้บริการ

โทรศัพท์เคลื่อนที่แห่งหนึ่ง. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์, 7(1), 236-249. เข้าถึงได้จาก [https://so04.tci-](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/WTURJ/article/view/254583)

[thaijo.org/index.php/WTURJ/article/view/254583](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/WTURJ/article/view/254583)

พลกฤต โสลาพากุล. (2564). คุณลักษณะของธุรกิจ ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณ และสมรรถนะ

ของผู้จัดทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาด

ย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Elmore Petersen, และ E.Grosven Plowman. (1949). Business Organization And

Management. Chicago: Richard D. Irwin, INC.

International Ethics Standards Board for Accountants. (2023). Handbook of the

International Code of Ethics for Professional Accountants. New York, New

York, USA: International Ethics Standards Board for Accountants.

John D. Millett. (1954). Management in the public service: the quest for effective

performance. New York: McGraw-Hill.

Taro Yamane. (1967). Statistics: An Introduction Analysis, (พิมพ์ครั้งที่ Second

Edition). New York, N.Y., USA: Harper&Row. เรียกใช้เมื่อ 05 ตุลาคม 2568